

Копинансирано од
Европската Унија

Копинансирано од Шведска

Родово-одговорно планирање во Прилеп и Крушево: Дали локалните активности го подобруваат животот на жените од овие општини?

#родовосензитивниконЕУ
#родовосензитивниЕУинтеграции

Бриф за политиките
бр. 60

Овој бриф за политиките им препорачува на локалните власти од Прилеп и Крушево да го зајакнат родово-одговорното планирање во рамки на своите годишни програми, со цел подобрување на квалитетот на живот на жените во локалната заедница.

Вовед

Воспоставување еднакви можности, третман и статус на жените и на мажите во општеството е активност што континуирано треба да се спроведува на сите нивоа на власт и од сите клучни фактори во општеството, со цел намалување на минимум на родовиот јаз што постои во клучните сфери на дејствување и живеење. Општините, како посебни организациски субјекти, се едни од клучните субјекти одговорни за унапредување на родовата еднаквост на локално ниво. Во согласност со Законот за еднакви можности на жените и на мажите, тие се должни да формираат комисија за еднакви можности што учествува во создавање и во спроведување на сите локални планови, програми и стратегии со цел принципот на еднакви можности да се вгради во сите локални стратегиски документи.

Со цел обезбедување еднакви можности на мажите и жените, а согласно Законот за еднакви можности на мажите и жените¹, член 14, Општините Прилеп и Крушево имаат формирано Комисија за еднакви можности (КЕМ), чија обврска е контрола и спорведување на законот на општинско ниво. Со цел вклучување на принципот на еднакви можности во сите локални програми, Општината треба да ја вклучи комисијата за еднакви можности во подготовка и разгледување на сите локални стратегиски документи насочени кон социјална и здравствена заштита, образование, економски развој, одржување паркови, зеленило, градежно земјиште, унапредување на спортот и на животот на младите во локалната заедница и слично. Тоа значи дека во локалните програми треба да се предвидуваат родово-специфични активности чија цел е подобрување на животот на жените во локалната заедница.

¹ Службен весник на Република Северна Македонија 6/12. Закон за еднакви можности на мажите и жените

Целта на оваа анализа е да испита дали и во која мера активностите предвидени во локалните програми за 2022 година на двете општини се насочени кон унапредување на родовата еднаквост, и да даде препораки до локалните власти за креирање на идните програми според потребите и приоритетите на локалните жени.

Методологија

Методологијата на оваа анализа се заснова на методологијата на ОЕЦД за креатори на родова политика (OECD DAC Methodology for Gender Policy Maker) каде активностите директно насочени кон унапредување на родовата еднаквост се категоризирани со 2; 1 доколку се индиректно насочени кон унапредување на родовата еднаквост; и 0 доколку не придонесуваат за унапредување на родовата еднаквост во општината². Понатаму, направена е буџетска анализа на активноститесоогласно нивната категоризација, со цел утврдување на учеството на алоцираните средства за нивно спроведување во вкупната програма и во буџетот на Општината.

Со цел збогатување на анализата со квалитативни наоди, спроведени се интервјуа со претставници на Комисиите за еднакви можности во Прилеп и Крушево, во согласност со претходно утврден полуструктуриран водич за интервју, заради добивање квалитативни наоди за учеството на комисијата за еднакви можности во процесот на подготовка и на разгледување на локалните годишни програми заради вклучување на принципот на еднакви можности.

За да добиеме увид во потребите на локалните жени и мажи за активности што се во надлежност на локалната власт а со цел подобрување на квалитетот во заедницата и унапредување на родовата еднаквост, спроведени се фокусни групи со 30 жители на двете општини, чиешто регрутирање следеше структуриран тек. Имено, учесници беа 10 жители од Крушево и 20 од Прилеп, од кои 19 жени и 11 мажи, најголем дел на возраст од 20 до 39 години, што имаат искуство во користење некоја активност од општината (на пример, еднократна финансиска помош) или имаат потреба од активност што може да ја понуди општината со цел унапредување на родовата еднаквост и квалитетот на живот.

Резултати

Активности директно насочени кон унапредување на родовата еднаквост

Една од главните задачи на КЕМ е подготовка на годишна Програма за еднакви можности каде се предвидуваат активности што се директно насочени кон поттикнување родова еднаквост во локалната заедница и подобрување на животот на жените на локално ниво. Но, Општина Прилеп нема подготвено ваква програма за 2022 година, додека во Општина Крушево направен е акциски план за родова еднаквост за 2022 и 2023 година, каде се алоцирани 60 илјади денари, но не е јасно колкав дел од планираните средства се наменети за активности што ќе се спроведуваат во 2022 година, ниту поединечна вредност на планираните активности (Табела 1). Дополнително, збунува податокот што речиси 50 илјади денари се планирани за три активности (одбележување на 8-март, одбележување на месецот за борба против рак на дојка и организирање работилници за компостирање во домашни услови), што укажува дека за имплементација на останатите активности што се предвидени во планот остануваат само 10 илјади денари.

² Овој начин на категоризација на активностите е во согласност со родовите маркери на ОЕЦД/ДАС. Повеќе на <https://www.oecd.org/dac/gender-development/dac-gender-equality-marker.htm>

Табела 1: Активности за еднакви можности во Општина Крушево

АКТИВНОСТ	Буџет
Водење родово разделена статистика	-
Јакнење на капацитетите на општинската администрација за воведување и примена на родова интеграција	-
Одбележување на 8-март	20.000 (за една работилница доколку не се плаќа сала)
Одбележување на октомври – месец на борба против рак на дојка	20.000 (за една работилница доколку не се плаќа сала)
Одбележување на 16 дена активизам против родово насилство	-
Едукативни работилници во соработка со НВО за можностите за компостирање во домашни услови	10.000 (за една работилница доколку не се плаќа сала)
Обуки за жени претприемачи	-
Јавни тоалети на јавни површини во градот	-
Прилагодување на образованието кон потребите на пазарот на труд	-
Поттикнување претприемништво кај млади девојки и момчиња	-

Извор: Акциски план за родова еднаквост на Општина Крушево за 2022-2023 година

Освен во подготовка на програма за родова еднаквост, КЕМ треба да биде вклучена во подготовка на другите годишни програми под надлежност на Општината, утврдени со Закон за локална самоуправа³, членот 22, како: локален економски развој, образование, социјална заштита, спорт, млади, култура, локални патишта и улици, градежно земјиште, противпожарна заштита, меѓународна соработка и соработка со НВО. Притоа, родовата перспектива треба да

биде вклучена во сите годишни програми, со цел обезбедување еднакви можности и унапредување на животот на жените и на мажите во локалната заедница. Сепак, анализата на постојните годишни програми на општините од интерес покажува дека родовата перспектива е земена во предвид само при изработка на Програмата за спорт и рекреација на Општина Крушево, каде е предвидено еднакво финансирање на спортските и рекреативните активности на мажите и жените,

но во програмата нема ниту една активност што може да се категоризира како директно насочена кон поттикнување еднакви можности. Во останатите програми на Крушево, како и во програмите на Прилеп, не е наведено дека при нивно планирање и подготовка е земен во предвид принципот на еднакви можности, ниту дека активностите се насочени кон поттикнување родова еднаквост и поквалитетен живот на локалните жени.

³ Службен весник на Република Северна Македонија 29/02. Закон за локална самоуправа

Активности индиректно насочени кон унапредување на родовата еднаквост

Освен активности директно насочени кон унапредување на родовата еднаквост предвидени во акцискиот план на Општина Крушево, во другите годишни програми може да се утврдат и активности што не се родово специфични, но нивното спроведување може индиректно да го подобри животот на жените во општината. Со оглед што при подготовка на Програмата за спорт и рекреација на Општина Крушево земен е во предвид принципот на еднакви можности, поголем дел од активностите⁴ во оваа програма се родово-специфични, односно може да придонесат кон зголемено учество на жените во спортскиот живот во Крушево.

И во развојната програма на Општина Крушево предвидени се активности што може индиректно да го подобрат животот на локалните жени, како реконструкција на локални улици што ќе ја поттикнат мобилноста на жените, инвестиции во водоводна мрежа што ќе ја олеснат нивната улога во домот, и инвестиции во јавно осветлување што ќе го направи побезбедно движењето на жените низ локалната заедница. Според локалните жители, вакви инвестиции се многу потребни, со оглед на местоположбата и инфраструктурата на општината, но и нејзината основна стопанска гранка – туризмот.

„Гледате, во Крушево имаме тесни улици, нагорници,

нема тротоари...така што движењето на сите, а особено на мајки со деца, со детски колички, на лица во инвалидни колички е речиси невозможно, особено во зимскиот период. Потребни се повеќе тротоари и паркинг простори...затоа што сега и тие тротоари што ги имаме се користат за паркирање“
– **жителка на општина Крушево**

„Крушево е туристичко место, а бројот на туристи е особено голем во лето. Е тогаш, кога има најмногу луѓе, се соочуваме со недостиг на вода. Освен што нас како жени тоа особено ни ја отежнува грижата околу домот, тоа е и еден голем минус за градот од страна на туристите. Решавање на тој проблем мора да биде приоритет“ – **жителка на општина Крушево**

„Сега, заради енергетската криза, после 20 часот е невозможно да се движиш пешки низ градот, затоа што е црна темница. Но претходно, не сме имале проблем со уличното осветлување“ – **жителка на општина Крушево**

Во програмите на општина Крушево не се предвидени инвестиции во детски градинки, но според жителите, но и статистичките податоци кои покажуваат дека во општината нема деца што не се згрижени во детска градинка заради недостиг на слободни места⁵, не се потребни нови капацитети за згрижување деца во претшколска возраст. Но, Општината треба да размислува

во насока на модернизација на постојните градинки, со цел зголемување на квалитетот на услуги што се нудат во овие институции.

„Кај нас нема мали деца. Дури и капацитетот на постоечката градинка не е целосно исполнет“
– **жителка на општина Крушево**

Слични активности како оние предвидени во развојната програма, Општина Крушево предвидува и во програмата за општински патишта и улици и програмата за одржување јавна чистота. Активностите насочени кон изградба, реконструкција и одржување на локалните улици се родово-специфични затоа што може да ја зголемат мобилноста на локалните жени и мажи, додека инвестициите за одржување јавна хигиена може да го подобрат искуството во користење на јавните површини.

Во развојната програма на Општина Прилеп предвидени се три активности кои се категоризираат како индиректно насочени кон поттикнување на еднаквите можности заради следниве причини. Прво, изградбата на водовод во населеното место Канатларци ќе ја олесни улогата и обврските на жените во домот, како готвење, миење, перење, хигиена и сл. Второ, изградбата на пешачка патека може да ја олесни мобилноста на жените особено ако се има во предвид податокот дека постојат значително родови разлики во поседувањето возачка дозвола, во полза на мажите, и оттука, поголем е бројот на жени пешаци⁶.

⁴ Активности што може на индиректен начин да го поттикнат учеството на жените во спортот се: училишни спортски игри, атлетски крос, ролер ски куп, финансиска поддршка за спортисти и клубови, набавка на спортски реквизити.

⁵ Државен завод за статистика на РСМ (2017) Установи за згрижување и воспитување на деца – детски градинки – центри за ран детски развој

⁶ Реактор (2020) Инфографикон: Пандемијата и транспортот достапен на <https://www.facebook.com/reactormkd/photos/pcb.3322600804507618/3322597837841248/>

И трето, инвестициите во детски градинки се значајни за родовата еднаквост од неколку аспекти:

- 1) Обезбедувањето соодветно сместување за сите деца од претшколска возраст ја намалува обврската на родителите, најчесто мајките, да се грижат за нив, со што се зголемува нивната веројатност за активација на пазарот на труд.
- 2) Најголем дел од вработените во детските градинки во општината се жени, па изградбата на нова градинка отвора нови можности за невработените жени. Но, ова е значајно само од аспект на економско зајакнување на жените што работат на овие позиции, додека од аспект на елиминирање на родовите стереотипи, овој податок дополнително ги зацврстува. Поттикнувањето на мажите да се вклучат во економија на грижа може да доведе кон намалување на сфаќањата дека жената е таа што треба да се грижи за децата и другите зависни членови во семејството, формално и неформално. И жителите на општина Прилеп го истакнуваат проблемот со недостиг на слободни места во локалната детска градинка и потврдуваат дека тоа, честопати влијае врз неактивноста на жените на пазарот на труд.

„И за двете деца немаше место во градинката, па сопругата мораше да ги чува“ – жител на општина Прилеп

„Проблемот со немање место во градинките е голем и одамна. Познавам многу семејства чии деца не се згрижени и имаат проблем кој да им ги чува децата. А се знае, на крај мајката е таа што се ‘жртвува’“ – жителка на општина Прилеп

Во програмата за уредување градежно земјиште на Општина Прилеп има активности што

може да се категоризираат како индиректно насочени кон поттикнување еднакви можности заради причините споменати погоре, како инвестиции во јавно осветлување и изградба и реконструкција на општински патишта и улици. Дополнително, во програмата се предвидени средства за одржување и користење паркови и зеленило кои се родово-специфични ако се земе во предвид фактот дека за децата најчесто се грижат жени, во улога на мајки или дадилки. Со оглед што тие со своите деца поминуваат одреден дел од своето време во овие паркови, поголемата понуда на зелени површини и паркови ќе придонесе кон поквалитетно поминато време со децата, а истовремено ќе ги задоволи потребите на сите жители на општината за нови зелени површини и паркови.

„Во Прилеп имаме два поголеми и попознати паркови, кај судот и могалата. За жал, иако беа преубаво уредени, сега се многу уништени и речиси нефункционални, и нема каде да ги носиме нашите деца. Освен што е потребна нивна реконструкција, треба и лице што ќе ги чува и врши контрола“ – жител на општина Прилеп

Она што како главен проблем го истакнуваат жените што живеат во руралните населени места и во Крушево и во Прилеп е недостигот на локален јавен превоз до/од Крушево и Прилеп, што ја намалува нивната мобилност но и можност за активација на пазарот на труд, со оглед што во руралните места можности за вработување речиси и да не постојат.

„Јас работам во кујната на еден ресторан во Прилеп, и до тука доаѓам со сопствена кола,

за што трошам голем дел од мојата плата. Да има јавен превоз, сигурно ќе биде поефтино и поисплатливо“ – жителка на н.м Мало Коњари

„Во Мало Коњари нема каде да се вработам, а имам потреба од вработување. Има можности за вработување во Прилеп, но нема како да дојдам до Прилеп, јас немам ниту кола ниту возачка дозвола, а нема ни јавен превоз“ – жителка на н.м. Мало Коњари

Ниту една од општините нема подготвено годишна програма за социјална заштита, што е особено важна за поттикнување еднакви можности преку палета на услуги и активности насочени кон одредени категории лица како лица со посебни потреби, стари и изнемоштени лица и слично. Жителите на двете општини ја истакнуваат потребата за Домови за стари лица, особено во време на рапидно иселување на младите лица кога постарите остануваат сами во своите домови. Овие инвестиции се значајни од родов аспект со оглед што, заради недостиг на домови за згрижување, голем број жени мора да останат дома и да се грижат за стари изнемоштени лица, што значи нивна неактивност на пазарот на труд и отежнување на другите лични обврски.

„Во Прилеп има дом за стари лица, но многу е тешко да се најде слободно место, а има голема потреба. Кај нас вообичаено женските членови на семејството се грижат за постарите лица, затоа што нема каде да се сместат“ – жител на општина Прилеп

„Дом треба, да, особено сега во ова динамично време кога младите си имаат свои обврски.

Иако овде традицијата можеби не дозволува да испратиш родител во дом, но пополека се менува менталитетот“ – жителка на општина Крушево

Прилеп и Крушево немаат подготвено ниту годишни програми за образование, иако жителите посочуваат три активности што се потребни и особено значајни за поттикнување родова еднаквост во локалната заедница. Прво, активностите за ангажирање образовни асистенти за деца со посебни образовни потреби се родово-сензитивни со оглед што истите ќе ја намалат обврската на родителите, најчесто мајките, да им помагаат на децата во совладување на наставниот материјал. Второ, обезбедувањето на топол оброк за учениците во основно училиште може да ја намали обврската на родителите, најчесто мајките, дел од своето слободно време да го трошат во подготовка на оброци за своите деца-ученици, и оттука, оваа активност на општината е соодветна за поттикнување еднакви можности помеѓу жените и мажите. И трето, обезбедување продолжен престој за првите одделенија во основно училиште, што е неопходно за подобрување на родовата еднаквост, од аспект на ослободување на родителите, најчесто мајките, за грижа на децата по завршување на наставните часови, што од друга страна ќе ја поттикне активацијата на пазарот на труд.

Жителите на двете општини како голем проблем ги посочуваат кучињата скитници, кои движењето низ локалната заедница го прават небезбедно, особено за жените и мајките со деца, но ниту една од општините нема предвидено активности за негово решавање.

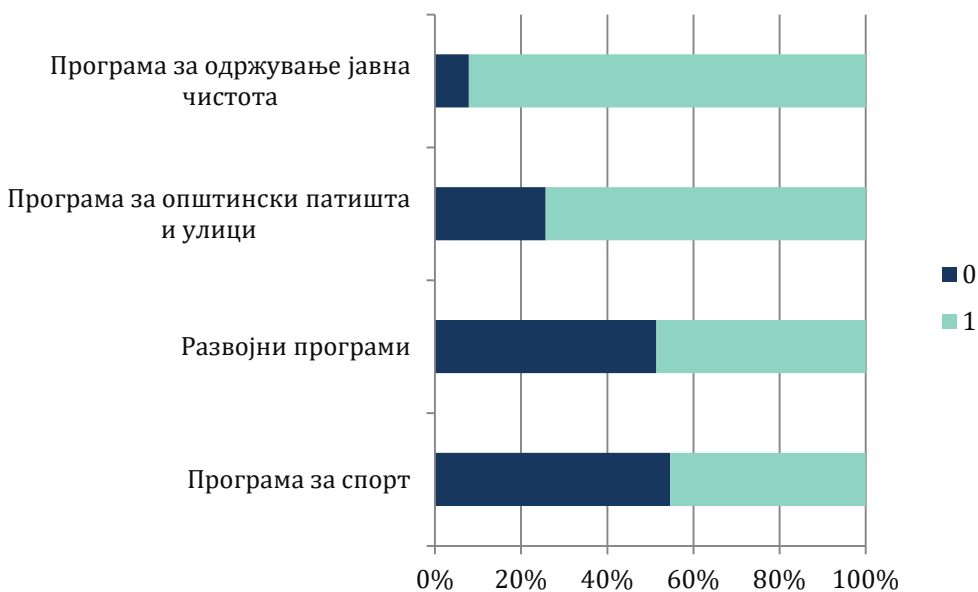
Буџетска структура на родово-одговорни активности

Прегледот на структурата на програмите на Општините Прилеп и Крушево од аспект на соодветноста на активностите за родовата еднаквост е направен според дефинираните категории притоа водејќи сметка за приоритетите и за потребите на локалните жени и мажи.

Графикон 1 прави сумарен преглед на структурата на програмите на Општина Крушево од родова перспектива. Притоа, од вкупно 4 програми, во ниту една нема активности што се директно

насочени кон унапредување на родовата еднаквост, односно категоризирани со 2. Во сите четири програми има активностите што се индиректно насочени кон зајакнување на жените, а во две од нив (програма за одржување јавна чистота и програма за општински патишта и улици) учеството на издвоените средства за унапредување на родовата перспектива во вкупната програма е значајно и нивното учество е над две третини, додека кај другите две програми, учеството на издвоените средства за оваа цел е помалку од половина во вкупните средства алоцирани за програмата.

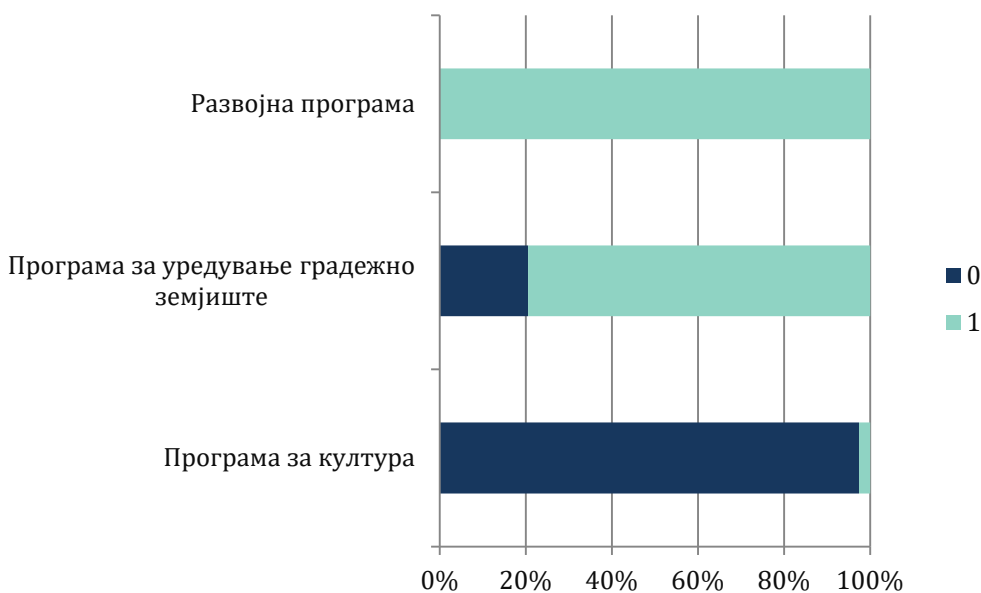
Графикон 1: Структура на програмите на Општина Крушево од аспект на соодветност на активностите за унапредување на родовата еднаквост

Извор: Програми и буџет на Општина Крушево за 2022 година

Во Општина Прилеп пак, во сите три анализирани програми се категоризиран активности што индиректно може да имаат влијание врз поттикнување на родовата еднаквост. Како што споменавме претходно, сите три предвидени активности во развојната програма се родово-специфични, како и поголем дел од активностите во програмата за уредување градежно земјиште, додека во програмата за култура, само 2.6% од вкупните средства може да се категоризираат како индиректно насочени кон поттикнување на еднаквите можности на жените и мажите (Графикон 2).

Графикон 2: Структура на програмите на Општина Прилеп од аспект на соодветност на активностите за унапредување на родовата еднаквост

Извор: Програми и буџет на Општина Прилеп за 2022 година

Заклучок и препораки

Комисијата за еднакви можности како главно тело за вклучување на принципот на еднакви можности во стратегиските документи и програми на локално ниво, треба да биде активно вклучена во процесот на локално планирање, со цел креирање политики и активности чија цел е унапредување на родовата еднаквост во локалната заедница. Со цел креирање на родовоспецифични програми, Општината треба да ја вклучи КЕМ во подготовка и разгледување на сите локални стратегиски документи, но и да издвои поголема сума на буџетски средства заради нивна успешна имплементација.

Освен активностите од програмата за еднакви можности на жените и мажите на Општина Крушево, во ниту една друга програма не се идентификувани активности што може директно да ја унапредат родовата еднаквост во општината, што укажува на потребата од

подиректно вградување на принципот на родова еднаквост при планирање на годишните локални програми.

Во другите локални програми се идентификувани активности што може индиректно да придонесат кон унапредување на родовата еднаквост на локално ниво, но често, за финансирање на овие активности се издвоени малку средства од буџетот на Општината кои не може да придонесат кон значително подобрување на положбата на жените во локалната заедница. Оттука, препорачуваме вградување на принципот на еднакви можности во сите или во поголем дел од локалните програми, преку планирање активности што (ин)директно ќе ја подобрат родовата еднаквост, соодветно на утврдени состојби и анализа на потребите на жените и мажите, и издвојување поголеми средства од локалниот буџет насочени кон воспоставување еднакви можности за жените и за мажите во општината.

Поконкретно, и двете општини

задолжително треба да подготват Програма за социјална заштита, со цел да заштитат одредени категории лица што имаат потреба од услуги за социјална заштита и нега, како на пример децата и старите лица, но и лицата што се грижат за нив, најчесто женските членови на семејството. Во програмата на општина Прилеп се потребни активности за зголемување на капацитетот за згрижување деца во претшколска возраст, што е значајно за унапредување на родовата еднаквост бидејќи може значително да ги намали обврските на родителите за грижа за нив, особено на мајките, и, од друга страна, да влијае врз нивна активација на пазарот на труд, што директно ќе придонесе кон унапредување на родовата еднаквост во општината. Во Крушево треба да се размислува во насока на модернизација на постојните детски градинки, со цел обезбедување подобри услови за работа но и зголемување на квалитетот на услугите што се нудат. Услуги за социјална заштита

на стари изнемоштени лица се потребни и во двете општини, со цел намалување на товарот врз членовите на семејството, најчесто жените, што се грижат за овие лица. Освен домови за стари лица, чија потреба е истакната од жителите на двете општини, локалните власти треба да размислуваат и за услуги за нега и грижа на старите лица во домот, со цел намалување на обврските на (женските) членови во семејството, но и креирање нови работни места кои најчесто се атрактивни за женските работници. Во Крушево пак, потребни се услуги за превентивни прегледи на локалното население, особено од лекари-специјалисти, со оглед што во општината има само здравствен дом во кој не се нудат специјалистички прегледи, па жителите што имаат потреба треба да патуваат до поголемите градови, што им предизвикува дополнителни трошоци.

Локалното население ја истакнува потребата од воведување целодневна настава во основните училишта во општината, со цел давање можност на родителите што се грижат за овие деца да се активираат на пазарот на труд со цело работно време. Со оглед на тоа што оваа активност би придонела кон унапредување на родовата еднаквост во општината, препорачуваме двете општини задолжително да подготват Програма за образование каде ќе се предвидат активности за воведување продолжен престој за учениците во првите одделенија во основно училиште, со цел намалување на обврската на родителите, најчесто мајките за грижа пред/после завршување на часовите, што е честопати причина за нивна неактивност на пазарот на труд. Дополнително, потребни се активности за обезбедување оброк за децата во основно образование,

што не мора да биде бесплатен, но е значајно особено од аспект на родовата перспектива, со оглед што најчесто мајките се тие што трошат дел од своето време за да подготват оброк за децата во училиште.

Во Програмите за уредување градежно земјиште пак, потребни се активности за изградба/реконструкција на паркови и зеленило, со цел подобрување на квалитетот на слободното време на родителите, најчесто на мајките и на нивните деца, како и изградба/реконструкција на тротоари и пешачки патеки заради обезбедување непречено и безбедно движење на жителите, особено родители со детски колички, лица во инвалидни колички и слично. Во овие програми потребни се и активности за одржување и изградба на јавно осветлување заради зголемување на мобилноста на жителите, особено жените, како и активности за изградба/реконструкција на водоводна мрежа со цел непречено и квалитетно водоснабдување на домаќинствата, особено оние од руралните населени места и со тоа, олеснување на активностите за грижа во домот, особено на жените.

Во Прилеп и Крушево има недостиг на јавен превоз, особено до и од руралните населени места, а голем проблем прави и слободното движење на кучиња скитници низ општините. И двата проблеми ја ограничуваат мобилноста на населението, особено на жените, па нивно решавање е неопходно со цел унапредување на родовата еднаквост. Оттука, препорачуваме во некоја од локалните програми, да се предвидат средства за воведување јавен превоз до и од руралните населени места, како и средства за заловување и згрижување на кучињата скитници. Со цел следење на потребите

и приоритетите на локалните жители, Општината треба при планирање нови програми, да ги вклучи жените и мажите во процесот на создавање на локалните стратегиски документи за да добие јасна слика за променетите потреби и приоритети со цел креирање родовоспецифични активности што ќе одговорат **на потребите на жените и на мажите што живеат во локалната заедница.**

FINANCE THINK
OUT OF THE BOX

Finance Think е Институт за економски истражувања и политики.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да го подобриме влијанието на економските и социјалните трендови и политики врз граѓаните во Северна Македонија и регионот на Западниот Балкан, преку економски истражувања, застапување базирано на докази и водено од податоци, и поттикнување критичка дебата за економските процеси.

Истражувањето на Finance Think им помага на носителите на политиките, застапниците на политиките, креаторите на мислење, економските новинари и јавноста да ги разберат прашањата кои влијаат врз обичните граѓани.

Ул. Фредерик Шопен 1/2, 1000
Скопје
+389 2 6156 168,
www.financethink.mk,
info@financethink.mk